

Asia: VN/31820/2023

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö TE-palvelut 2024 - asetuskokonaisuudesta

Lausunnonantajan lausunto

Asetus 1: Valtioneuvoston asetus julkisista työvoimapalveluista

Työllistymissuunnitelman ja sitä korvaavan suunnitelman rakenteessa (1§) tulisi huomioida aidosti monialainen työ. Työllisyysuunnitelman korvaavien suunnitelmien rakenne olisi tärkeää yhteensovittaa työllisyysuunnitelman lisäksi myös sosiaali- ja terveydenhuollon asiakirjarakenteisiin ja säädöksiin. Monialaisessa yhteistyössä on tärkeää arvioida asiakkaan tilanne ja suunnitella tarvittavat palvelut yhteistyössä asiakkaan ja eri toimijoiden kesken, mutta myös kirjata ne samansuuntaisina. Yhtenäiset asiakirjarakenteet tukevat tätä työtä ja pitävät ammattilaisten kirjaamistyön määrän kohtuullisena.

Nykytilanteessa sosiaalihuollon ammattilainen joutuu kirjaamaan yhdestä monialaisen työn asiakastapaamisesta arvioinnin ja suunnitelman useampaan eri tavalla rakenteistettuun dokumenttiin eri järjestelmissä. Suunnitelmien ja arviointien sisältöjä, rakenteita ja päivitystiiviyttä säädellään useassa laissa, jonka seurauksena niitä saatetaan päivittää eri tahtisesti eri järjestelmissä. Tämän seurauksena suunnitelmat saattavat sisällöllisesti poiketa suurestikin toisistaan ja heikentää monialaisen yhteistyön toimivuutta sekä vaarantaa asiakkaan oikeusturvan toteutumista.

Työllistymissuunnitelman ja sitä korvaavan suunnitelman hyväksymisessä ja arkistoinnissa (2§) jää epäselväksi, miten eri viranomaiset hyväksyvät monialaisen suunnitelman ja arkistoivat sen. On epäselvää, päättääkö työllisyysviranomainen myös muiden organisaatioiden viranomaisten allekirjoitustavan ja miten tieto kulkee asiakkaalle, jos kaikki viranomaiset eivät ole dokumenttia hyväksyneet. Suunnitelmat olisi tärkeää saada arkistoitua sähköisesti Kanta-arkistoon, jotta vähennettäisiin manuaalista työtä arkistoinnin osalta ja varmistetaan, että asiakasta auttavilla ammattilaisella on käytössä suunnitelmiin kirjattu tieto ajantasaisesti.

Asetus 2: Valtioneuvoston asetus työvoimapalveluiden ohjauksesta

Työllisyyden edistämisen vaikuttavat ratkaisut vaativat usein monialaista työtä. Heikossa työmarkkina-asemassa olevien osalta tiivistä yhteistyötä tarvitaan työllisyysviranomaisten, hyvinvointialueiden ja Kelan välillä. Tämä olisi tärkeää näkyä myös neuvottelukunnan kokoonpanossa ja tehtävien asettelussa. Hyvinvointialueiden erilaisuus liittyen esimerkiksi kielellisiin tai alueellisiin asioihin on kuntien tapaan tärkeää huomioida neuvottelukunnan kokoonpanossa ja lisätä neuvottelukunnan hyvinvointialueiden edustusta. Myös hyvinvointialueiden valtakunnallista tukea ja koordinaatiota tekeväälle organisaatiolle on tärkeää varata pysyvä paikka neuvottelukunnassa.

Yhdyspintajaoston työkentäksi on määritelty muun muassa Tym-lain toimintamallien arviointi ja kehittäminen. Jotta kyseinen työ on mahdollista on yhdyspintajaoston kokoonpanoon tärkeää määrittellä keskeisimmät toimijat ja organisaatiot, jotka toimijat nimittää. Näiden joukossa tulee olla ainakin hyvinvointialueet, Kela ja työllisyysalueet.

Monialaiseen työhön on Tym-laissa määriteltynä valtakunnallinen asiakastietojärjestelmä, jonka kehittämistä ja ylläpitoa on myös tärkeää tehdä monialaisesti, jotta se palvelee aidosti tehtävää yhteistyötä. Tietojaoston sisällöstä tämä monialaisen työn tarve ei tule tavoitteiden määrittelyssä eikä osallistujien kokoonpanossa esille.

Asetus 3: Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

-

Asetus 4: Valtioneuvoston asetus työllistymisen monialaisesta edistämisestä

Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (Tym) tehtävänä on luoda toimintaympäristö ja toimintatavat, joilla pystytään moniammatillisesti ja monialaisesti arvioimaan sekä tukemaan asiakkaita, jotka tarvitsevat palveluiden yhteensovittamista. Jotta eri organisaatioiden välinen yhteistyö toimisi aidosti, vaikuttavasti sekä asiakkaita tukevasti on toiminnan yhdessä johtamiseen kiinnitettävä erityistä huomiota. Hyvinvointialueiden sekä Kelan palveluilla on Tym-palvelun asiakkaiden kohdalla erityisen tärkeä rooli, koska palveluun ohjautuu ainoastaan sellaisia asiakkaita, joille työllisyysviranomaisten palvelut yksinään eivät ole riittäviä tai oikea-aikaisia.

Nykyisessä säätelystä kaikki keskeiset asettamistehtävät on annettu työllisyysviranomaisille: johtoryhmän asettaminen, johtoryhmän puheenjohtajan nimittäminen sekä johtavan henkilön ja hänen sijaisensa nimittäminen. Kaikkien keskeisten tehtävien määrittäminen monialaisen verkoston yhdelle osapuolelle ei tue aidon toimivan monialaisen yhteistyön syntymistä. Tym-johtamisessa keskeisin työpari on puheenjohtaja ja verkostojohtaja. Jos nämä molemmat toimijat ovat samasta organisaatiosta monialaisen työn tekeminen vaarantuu. Asetuksessa olisi tärkeää määrittää, että johtava henkilö ja hänen varahenkilönsä valitaan hyvinvointialueen, työllisyysviranomaisten ja Kelan yhteistyössä. Perusteluissa olisi myös hyvä tuoda esiin, että Tym-verkostojohtajan työnantajana voi toimia mikä tahansa Tym-organisaatioista. Tym-johtajan työ on verkostojohtamista, jolloin hän ei voi identifioitua minkään yksittäisen organisaation työntekijäksi.

Hyvinvointialueen tehtävänä on tarjota alueellaan sote-palveluita yhdenvertaisesti kaikille alueen asukkaille. Hyvinvointialueen tarjoamat palvelut eivät voi olla erilaisia eri puolilla hyvinvointialuetta, vaikka hyvinvointialueelle syntyisikin useampi työllisyysalue. Hyvinvointialueen alueella tulisi olla vain yksi Tym-johtoryhmä. Jos johtoryhmiä on useampi, se tekee johtamisen ja johtoryhmän työskentelyn haastavaksi. Hyvinvointialue ei voi tavoitella eri asioita eri puolilla hyvinvointialuetta, vaan joutuu yhteensovittamaan eri Tym-johtoryhmien tavoitteet keskenään ja neuvotella kompromisseja eri johtoryhmien välillä. Tämä saattaa johtaa siihen, että asioista ei pystytä sopimaan ollenkaan tai niistä sovitaan niin yleistasoisesti, ettei se tue monialaista asiakastyötä. Asiakkailta tulee olemaan myös oikeus valita itse, mistä palvelupisteestä hän haluaa palvelunsa vastaanottaa, jolloin se saattaa sijaita eri maantieteellisellä alueella kuin mitä Tym-johtoryhmä johtaa. Tällaiset haasteet pystytään välttämään, jos määritellään Tym-johtoryhmän johtama alue samansuuruiseksi hyvinvointialueen kanssa.

Asetus 5: Valtioneuvoston asetus työttömyysturvalain täytäntöönpanosta

-

Asetus 6: Työ- ja elinkeinoministeriön asetus työvoimapolitiittisen lausunnon antamisesta ja lausuntoon merkittävistä tiedoista

-

Asetus 7: Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastoista annetun asetuksen 13 a §:n muuttamisesta

-

Leppäharju Saara

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue - Yhteisten sosiaali- ja terveysten palvelujen palvelualuejohtaja Markus Paananen, 12.4.2024 § 11